

**KIRÁLY ÁRPÁD:
JEDLIK ÁNYOS (1800–1895) KITÜNTETÉSE,
AZ OSZTRÁK CSÁSZÁRI VASKORONA REND**

Digitalizálták a Magyar Tudománytörténeti Intézet munkatársai.

A Rendet I. Ferenc császár alapította 1816-ban, az Osztrák Birodalom olaszországi tartományainak újraegyesítése alkalmából.

A Rend szervezeti szabályzatát, azaz Statutum-át – amely 24 §-ból áll –, 1816. évben, Milánóban Ferenc császár három példányban írta saját kezűleg alá, amelyből az első a Rend archívumában, a második a császári és királyi levéltárban, a harmadik a Velence–lombardiai ügyek irányítását ellátó hivatalvezető levéltárában került elhelyezésre. A Statutum-ot Metternich Kelemen herceg és Mérey gróf udvari tanácsos ellenjegyezték.

A Statutum fontosabb előírásai (kivonatosan):

- I. §. A Rend valamennyi tagját a „Vaskorona Rend lovagja” cím illeti meg.
- II. §. A Rend nagymesteri fokozata az Osztrák Császári Állam trónjainak mindenkori jogszerű birtokosa számára van fenntartva.
- III. §. A Rendnek – a szerzett érdemeknek megfelelően – három fokozata volt: az első, a második és a harmadik osztályú lovagi fokozat.
- V. §. A Rendbe – amennyiben a megkívánt tulajdonságokkal rendelkezik – társadalmi rangjára való tekintet nélkül, bárki felvehető. (...)
- VI. §. A Rend odaítélésére a Nagymester számára volt fenntartva. (...)
- IX. §. Valamennyi lovag számára megengedett volt, hogy nemzetségének címerét a Rend jelével díszíthesse és az ily módon feldíszített címert élete fogytáig minden alkalommal viselhesse.
- XI. §. A lovagok száma százban volt meghatározva, az első osztályúak száma húsz, a másodosztályúaké harminc, a harmadosztályúak száma ötven.
- XVI. §. A rendjelet a lovagok, felavatásukat követően, állandóan viselni kötelesek. Tilos volt a ruházatuk külsején más rendjelet is viselni. (...)
- XXIV. §. Idézet: „Végül azon akaratunkat nyilvánítjuk, – noha az István és a Lipót Rend, mint egységes testület rangban megelőzi a Vaskorona Rendet – hogy egy adott napon egyidejűleg mindhárom fent említett Rendbe történik felvétel, akkor – azonos kategórián belül – az István Rend megelőzi a Lipót Rendet és a Lipót Rend a Vaskorona Rendet; egyebekben azonban ezt a három Rendet egymással egyenértékűnek kell tekinteni; ami pedig az egyes Rendekbe különböző időpontokban felvettek rangját illeti – akár nagykeresztről, akár az első osztályú lovagi rangról, a második osztály parancsnokairól és lovagjairól, a kiskeresztről, vagy a harmadik osztályú lovagokról legyen is szó – a rangot a felvétel időpontja, annak régisége határozza meg. Ezek azok a törvények és rendelkezések, amilyeneken a Vaskorona Lovagrend nyugszik.”

Jedlik Ányos a Vaskorona Rend III. osztályát 1879-ben nyerte el. Az eredeti rendjel – ismereteink szerint – nincs meg, de a rendjel egy eredeti példánya a Magyar Elektrotechnikai Múzeum állandó kiállításán látható.